

MIHAI MARINOV

Cu prilejul unui zbor efectuat pe data de 15 septembrie 1990 (orele 9,30-12), s-a încercat o inventariere a unor specii de păsări accesibile acestui mod de urmărire a efectivelor.

Traseul urmărit: Tulcea - Bălțile Somovei - Delta Dunării de la Vest la Est, apoi spre Sud, cu revenire spre centrul Deltei, pe o distanță totală de aproximativ 270 km.

Condițiile meteo favorabile precum și înălțimea destul de joasă (100-120 m) a permis o bună observare a zonelor survolate.

Ineditul acestei acțiuni a constatat în faptul că Delta Dunării putea fi văzută la un nivel foarte scăzut al apei Dunării. Cota apei Dunării la Tulcea în ziua respectivă, era de 5 cm, fapt nemaifâlnit în ultimii 40 de ani (1952 - 16 cm).

Imaginea ce s-a putut urmări din avion, era cu totul diferită față de ceea ce am fost să ne reprezentăm despre ținuturi.

Din zona inundabilă, de la Isacea și până la Tulcea, au rămas doar câteva lacuri principale care aveau apă (Saon, Rotund, Parcheș, Somova), restul teritoriul fiind pe uscat. De remarcat că apa acestor lacuri puternic "înflorită" cu alge albastre, nefiind asigurată recircularea din Dunăre. Pe ghiolul Rotund un grup de 15 pelicani comuni, singura specie ce s-a putut observa în întreaga zonă până la Tulcea.

Trecând în Deltă, peste cetatea Ismail, imaginea oferită de zona Sireasa, partea neamenajată constă din porțiuni întinse de uscat și din o mulțime de ghioluri mici uscate complet. Pe direcția de zbor, spre Est, primele ochiuri de apă au apărut în preajma canalului de la mila 36. Ghiolurile Carusu și Purcelu mai aveau puțină apă în mijloc, aproximativ 20-30 cm, ținem seama că erau scufundate egretelor mari, prezente aici.

Speciile semnalate în această zonă (în cifre aproximative, la unele specii): **Anser anser** - 400 exemplare; **Egretta alba** - 34 exemplare; **Anas sp.** - 200 exemplare. Complexul de ghioluri Lunga - Meșterul - Bălcănești, cu un nivel al apei la fel de scăzut era cu rațe (**Anas sp.**), aproximativ 400 exemplare.

Către Est, nivelul apei din lacuri era puțin mai mare, dar malurile se aflau tot pe uscat. Astfel în lacurile Babina și Rădăcinoasele s-au putut observa cca 300 de exemplare de rațe și 18 egrete mari, în timp ce pe Matița nu erau păsări.

Punctul cel mai important care ne interesa, l-a constituit pe pelicani de la Buhaiova. Cu o săptămână înainte de acest zbor, s-a încercat intrarea pe jos în colonie, plecând de canalul portanței terenului (pe alocuri solul era foarte moale). La acea dată, în colonia de pelicani comuni, s-a putut constata prezența a 250-300 de pui nezburători și a cca. 200 adulți. Pe latura sudică a ghiolului Buhaiova, având puțină apă în mijloc, staționau aproximativ 600 de pui care și-au luat zborul avionului.

În golful Musura, erau relativ multe păsări, printre care: **Pelecanus onocrotalus** - 400 exemplare; **Egretta alba** - 12 exemplare; **Cygnus olor** - 24 exemplare; **Anas sp.** - 60-80 exemplare; **Fulca atra** - 20-30 exemplare.

Pe traseul Sulina - Roșu - Puiu - Puiuș, cu excepția a 5-6 exemplare de la **Phalacrocorax carbo**, alte specii vizibile din avion nu au fost așezate în formații caracteristice pentru pescuit. Efectivul total a fost apreciat la 4.000-4.500 de exemplare, din care puii reprezentau 10-15 %.

Obretinul Mic a oferit imaginea unui loc uscat pe jumătate (partea de Nord), unde și-au luat zborul cca 250-300 exemplare de **Anser anser** și 10 exemplare de **Cygnus olor**.

În Bobinețul de Jos (Potcoava), pe o suprafață relativ redusă s-au mai observat încă aproximativ 200 exemplare de pelican comun și 6 exemplare de egretă mare.

Ultimul punct survolat, bogat în avifaună a fost insula Sahalin și Meleaua. Majoritatea speciilor de păsări erau cantonate în zona apelor mici situate între insulă și mal (Melea). În afara sutelor de exemplare de limicole și rațe au mai fost observate: **Anser anser** - 200 exemplare, **Cygnus olor** - 180-200 exemplare; **Pelecanus onocrotalus** - 80 exemplare, **Pelecanus crispus** - 11 exemplare, **Fulca atra** - 60-70 exemplare.

Concluzii

Survolarăa Deltei Dunării într-o perioadă de timp când cota apelor Dunării era extrem de mică a dat posibilitatea formării unei imagini care ar putea să se repete și în viitor. La acest nivel, doar 15-20 % din suprafața totală a deltei era acoperită de apă și aceasta într-un strat de la câțiva cm la cel mult 1 m (în lacuri).

Suprafețe mari care reprezentau în trecut zone de reducere pentru multe specii de păsări acvatice au rămas pe uscat. Totodată s-au redus considerabil suprafețele trofice ale ihtiofagelor. Ca o primă reacție, s-a observat gruparea în stoluri mari la unele specii (pelican comun, cormoran mare, cormoran mic, lebădă

cucuiată). În cursul observațiilor de la sol s-au înregistrat mortalități dispersate pe o suprafață mai mare (pelican comun, pelican creț) sau pe biotopuri restrânse (Holbina 2 - KISS J.B.).

Suntem oare îndreptățiți să formulăm ipoteza că acesta va fi sensul evoluției (de fapt a involuției) Deltei Dunării? Argumente pentru o astfel de supoziție ar decurge din faptul că aportul de apă din Dunăre va fi deficitar datorită atât creșterii consumului de apă pentru necesitățile omului, cât și datorită modificării climatului continental. În această situație trebuie să ne așteptăm la modificări profunde în dinamica structurii cantitative și calitative a populațiilor avifaunistice din zonă.

Se impune urgentarea lucrărilor de rețineră a apei în zona deltei maritime dar și începerea aceluiași lucrări pentru restul teritoriului.

Nu putem avea certitudinea că dacă vor dispărea unele specii de păsări din deltă, acestea vor reveni o dată cu refacerea biotopurilor. Exemplul cocorului mare, a uliganului pescar, a șoimului dunărean precum și a altor specii este suficient de concludent.

Deși nu se poate face comparație cu datele obținute de CIOCHIA. V. și HAFNER H. ținând seamă de intervalul de timp scurs (1969-1990) cât și de perioada de survolare, totuși diferențele de cifre privind efectivele unor specii sunt foarte mari. Acesta poate contribui la formarea unei omagini despre transformarea ecosistemelor deltaice.

EVALUATION OF BIORD NUMBERS FROM THE AIR, DANUBE DELTA, SEPTEMBER 1990

Summary

With the method of evaluating numbers from an aeroplane, the autor presents an overall picture, which he compares with the situation before the intervention of regularisation of the Danube Delta. He finds in particular that the feeding areas have been radically affected.

BIBLIOGRAFIE

1. CĂTUNEANU, I. et al. (1972) - Nomenclatorul păsărilor din România Ocrot. Nat. t 16, nr. 1, pp. 127-145, București.
2. CIOCHIA, V., HAFNER, H. (1969) - Observations sur quelques espèces d'oiseaux qui hivernent sur le littoral roumain de la Mer Noire et dans le Delté du Danube. Lucr. Staț. Cerc. Marine "Prof. I. Borcea" Agigea III, pp. 307-314 1 Hartă (Dobr.)
3. HEINZEL, H. et al (1972) - Pareys Vogelbuch Verlag Paul Parey Hamburg und Berlin
4. KISS, J.B. (1973) - Date preliminare asupra ornitofaunei insulei Sahalin și rolul ei în migrație, II, Peuce, vol. III, pp 539-567.
5. MUNTEANU, I. et al. (1989) - Evaluarea efectivelor păsărilor acvatice în cartierele lor de iernare din România (1989-1989), Ocrotirea Naturii și a mediului înconjurător, 33. Nr. 2. 1989, Editura Academiei Române.

Adresa autorului:

MIHAI MARINOV
8800 - Tulcea
str. Trandafirii nr. 16
România